

Philippos azt mondta róla: „Demosthenes igazat beszél, mert ő az egyetlen szónok, aki soha semmit nem kapott tölem“ — akkor mégis el kell róla hinnünk: nem volt mindennapi ember, mert életét tette rá, hogy megmentse hazáját a végzetes pusztulástól.

Kemény Gábor

Márai Sándor, Vasárnapi krónika. Révai Testvérek. 318 old. Budapest. 1943.

Márai ebben a krónika-sorozatban egy sajátos irodalmi műfajt bontakoztat. Esszéket nyújt. Születési körülményeik azonban meditációs hangnemet kívántak és így szinte lírai hangulatot keltenek. A háborús Európa egy-egy jelenségét, látószólag szürke napi eseményét, gyakran egy-egy személy emberi attitűdjét teszi bennünk Márai vizsgálat tárgyává. Az író annak a humanista felfogású életformának ábrázolója, amely konzervatív szokásaival, választékosan liberális világnézetével és nemes civilizáltságával a nyugati kultúrát keretezte. Egy letűnőben levő életformát idéz meg az irodalom eszközeivel a Szellem és Emberiség ítélőszéke elé és próbál számára igazságot szolgáltatni: elismerést vagy ítéletet. Ezért jellemzi művét Márai a következőképpen: „Ezek a sorok a ma élő nemzedék egyik legtragikusabb életszakának pillanatait örökíti meg.“

A szolid és közvetlen hangú esszék az utóbbi néhány évnél valóban nemcsak történeti jellemrajzából mutatnak be vonásokat, hanem bennük az író az európai ember lelkiismeretvizsgálatát is végzi. Eszméket és öntudatra ráz, olykor megszegyenít. Az eseményeknek és tárgyaknak (óra, lámpa, szótár, könyvek) jelképes jelentését találékonyan ismeri fel és szemléletesen ábrázolja.

A kötet célzatát legjobban a következő cikkek érzékeltetik: *Búcsú, Háború, és béke, A szigetek elfogytak, Jakab polgár anyja, A szív, A könyvek bosszúja, Bizalom, Ambrus és a mérték, Lovagi játék*. Gondolatai a legtisztább emberség eszméje körül röpdösnek. Elmélkedéseinek tárgya mindig a kultúralt emberség legszebb virága: a nemes, öntudatos szellem. Néhány elmélkedésnek gondolatmenete azonban egysíkú s az ihletést keltő vezérgondolat kifejtése után kissé pleonasztikus. Krónikáiban olykor a szalonok öncélú, sznob-izű affektációja is hangot kap, aminek okát azonban kereshetjük az egyéni sajátosságok mellett a műfaj természetében is.

Márai a könyvekről szólva gyakran hangoztatja, hogy csak az az irodalmi alkotás lehet felelősségteljes művészi munka, amely *feleletet* tud adni a hozzáfordulóknak egy-egy mélyrőljövő, emberi kérdésre. Ezt kísérte meg Krónikáiban az író. Válaszait megfontoltsággal és mértéktartással fogalmazza: kielégít és megnyugtat. A kötetet érdemes többször fellapozni.

Visy József

Magyar Cserkészvezetők Könyve. I. kötet: A cserkészlet neveléstana. Szenk.: *vitéz Temesy Győző dr.* IV. kiad. Bp. 1942. 348 lap, 6 pengő,

A folytatólag megjelent „Vezetők Könyve“ sorozat kötetei irányítást és segítséget akarnak adni mindazoknak, akik önzetlenül vállalkoznak a cserkészvezető nehéz, felelősségteljes munkájára. A most ismertető kötet új kiadásában a cserkészlet elvi alapjain, világnézetű és nevelői elvein nem történt változás, mert azokat az élet és a hozzáértők ítélete már szentesítette, csupán a szervezet tárgyalásában mutatkoznak eltérések.